

Briuselis, 2015 09 09
COM(2015) 452 final

2015/0211 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo sudaromas ES bendras saugių kilmės šalių sąrašas, nurodytas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2013/32/ES 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos, ir kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2013/32/ES

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

- **ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo sudarymas**

2015 m. gegužės 13 d. Europos Komisija pristatė išsamią Europos migracijos darbotvarkę¹, kurioje be neatidėliotinių priemonių, kurias netrukus, reaguodama į krizę Viduržemio jūros regione, pasiūlė Komisija, pateiktos ir kitos iniciatyvos, kurių reikia imtis, kad būtų rasta struktūrinių geresnio visų migracijos aspektų valdymo sprendimų. Komisija, svarstydamą struktūrines iniciatyvas ir atsižvelgdama į beprecedentį spaudimą valstybių narių prieglobsčio sistemoms, pabrėžė, kad reikia veiksmingesnio požiūrio į piktnaudžiavimą, taip pat nurodė, kad ketina stiprinti Direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (toliau – Direktyva 2013/32/ES) nuostatas dėl saugios kilmės šalies, siekdama padėti skubiai nagrinėti prie saugių šalių kategorijos priskirtų trečiųjų šalių pilietybę turinčių asmenų prieglobsčio prašymus. Kaip savo 2015 m. birželio 25–26 d. išvadose pabrėžė Europos Vadovų Taryba, tai apima ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo sudarymą.

Direktyva 2013/32/ES sudaromos sąlygos valstybėms narėms taikyti specialias procedūras taisykles, visų pirma vykdyti pasienio arba paspartintas procedūras, kai prašytojas yra šalies, kuri pagal nacionalinę teisę priskiriama saugių kilmės šalių kategorijai ir kuri, be kita ko, gali būti laikoma saugia prašytojui, atsižvelgiant į konkrečią jo padėtį, pilietis (arba asmuo be pilietybės, siejamas su trečiąja šalimi, kuriame buvo jo ankstesnė gyvenamoji vieta). Tik kai kurios valstybės narės patvirtino nacionalinius saugių kilmės šalių sąrašus. Be to, šie nacionaliniai sąrašai skiriasi dėl nevienodo tam tikrų trečiųjų šalių saugumo vertinimo arba dėl to, kad skiriasi į valstybes nares atvykstančių trečiųjų šalių piliečių srauto pobūdis.

Direktyvos 2013/32/ES I priede nustatyti toliau nurodyti bendri valstybių narių taikytini priskyrimo prie saugių kilmės šalių kriterijai.

„Šalis laikoma saugia kilmės šalimi, kai, atsižvelgiant į teisinę padėtį, teisės aktų taikymą demokratinėje sistemoje ir bendras politines aplinkybes, gali būti įrodyta, kad joje iš esmės ir sistemingai nevykdomi persekiojimai, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/95/ES² 9 straipsnyje, nėra kankinimo arba žiauraus ar žeminamo elgesio ar baudimo atvejų; ir nėra nesirenkamojo smurto, galinčio kilti tarptautinio arba vidaus ginkluoto konflikto padėties metu, grėsmės.

Atliekant šį vertinimą, turi būti atsižvelgta, inter alia, į tai, kokio masto apsauga nuo persekiojimo ar netinkamo elgesio užtikrinama:

a) taikant atitinkamus šalies įstatymus ir teisės aktus ir kokiu būdu jie taikomi;

b) laikantis Europos konvencijoje dėl žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos ir (arba) Tarptautiniame civilinių ir politinių teisių pakte ir (arba) Jungtinių Tautų Konvencijoje prieš kankinimą įtvirtintų teisių ir laisvių, visų pirma tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal minėtos Europos konvencijos 15 straipsnio 2 dalį;

---

¹ COM(2015) 240 final, 2015 5 13.

² 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų, OL L 337, 2011 12 20, p. 9.

c) pagal Ženevos konvenciją laikantis negrąžinimo principo;

d) numatant veiksmingų teisių gynimo priemonių, taikytinų kovojant su tais teisių ir laisvių pažeidimais, sistema.“

Šiuo metu ES teisėje nėra nustatyto ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo. Šiuo pasiūlymu siekiama, remiantis Direktyvoje 2013/32/ES nustatytais bendrais kriterijais, sudaryti tokį ES bendrą sąrašą, dėl kurio visoms valstybėms narėms būtų lengviau taikyti procedūras, susijusias su saugios kilmės šalies sąvokos taikymu, ir taip bendrai padidinti jų prieglobsčio sistemų veiksmingumą nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymus, kurie, tikėtina, yra nepagrįsti. Parengus ES bendrą sąrašą sumažės valstybių narių nacionalinių saugių kilmės šalių sąrašų skirtumai ir dėl to bus paprasčiau suvienodinti procedūras bei atgrasyti tarptautinės apsaugos prašytojus nuo vėlesnio judėjimo.

• **Trečiosios šalys, įtrauktinos į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą**

Europos Komisija, remdamasi visa turima susijusia informacija, visų pirma Europos išorės veiksnių tarnybos (EIVT) ataskaitomis ir valstybių narių, Europos prieglobsčio paramos biuro (EASO), Europos Tarybos, Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro (UNHCR) ir kitų susijusių tarptautinių organizacijų pateikta informacija, priėjo prie išvados, kad Albanija, Bosnija ir Hercegovina, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Juodkalnija, Kosovas³, Serbija ir Turkija yra saugios kilmės šalys, kaip apibrėžta Direktyvoje 2013/32/ES, ir turėtų būti įtrauktos į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą.

Pirmiausia Europos Komisija rėmėsi EIVT ataskaitomis, įskaitant 2015 m. rugpjūčio 31 d. ir rugsėjo 1 d. konkrečioms šalims skirtas ataskaitas, valstybių narių informacija, įskaitant nacionalinės teisės aktus dėl priskyrimo prie saugių kilmės šalių, EASO informacija, įskaitant rašytines ataskaitas ir 2015 m. rugsėjo 2 d. koordinacinio posėdžio su valstybių narių ekspertais dėl saugių kilmės šalių išvadas, taip pat viešai prieinamą Europos Tarybos, UNHCR ir kitų susijusių tarptautinių organizacijų informaciją.

Albanijoje teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Vis dar pasitaiko pavienių kraujo keršto, smurto šeimoje ir diskriminacijos ar smurto, nukreiptų prieš asmenis, priklausančius etninei mažumai arba pažeidžiamiausioms grupėms, įskaitant romus, Balkanų regione gyvenančius egiptiečius ir LGBTI⁴ bendruomenės atstovus, atvejų. Albanija yra prisijungusi prie Europos žmogaus teisių konvencijos, ir tai suteikia galimybę kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą, todėl minėtų žmogaus teisių pažeidimų atveju užtikrinamas teisių gynimo priemonių sistemos veiksmingumas. 2014 m. Europos žmogaus teisių teismas nustatė pažeidimus keturiuose iš 150 prašymų. Valstybių narių nuomone, 2014 m. 1,8 proc. (1040) Serbijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo visiškai pagrįsti. Albaniją prie saugių kilmės šalių priskiria bent aštuonios valstybės narės. Europos Vadovų Taryba suteikė Albanijai šalies kandidatės statusą. Valstybės narės turėtų ypač atsižvelgti į pirmiau minėtas aplinkybes sprendamos, ar trečioji šalis, įtraukta į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, yra laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prašytojui, taip pat nagrinėdamos prašymus pagal Direktyvoje 2013/32/ES nustatytas supaprastintas procedūras, taikomas prašytojams iš saugios kilmės šalies. Remdamasi šiais motyvais

³ * Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/99 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

⁴ Lesbietės, gėjai, biseksualūs, translyčiai ir interseksualūs asmenys.

Komisija daro išvadą, kad Albanija yra saugi kilmės šalis, kaip nustatyta Direktyvoje 2013/32/ES.

Bosnijos ir Hercegovinos Konstitucija yra šios šalies tautų įgaliojimų pasiskirstymo pagrindas. Teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Vis dar pasitaiko pavienių diskriminacijos ar smurto, nukreiptų prieš asmenis dėl jų etninių, religinių ar politinių pažiūrų, taip pat prieš asmenis, priklausančius pažeidžiamiausioms grupėms, kaip antai LGBTI bendruomenės atstovus, žurnalistus ir vaikus, atvejų. Bosnija ir Hercegovina yra prisijungusi prie Europos žmogaus teisių konvencijos, tai suteikia galimybę kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą, todėl minėtų žmogaus teisių pažeidimų atveju užtikrinamas teisių gynimo priemonių sistemos veiksmingumas. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė, kad penki iš 1196 ieškinių dėl pažeidimų buvo pagrįsti. Valstybių narių nuomone, 2014 m. 4,6 proc. (330) Bosnijos ir Hercegovinos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo visiškai pagrįsti. Bosniją ir Hercegoviną prie saugių kilmės šalių priskiria bent devynios valstybės narės. Valstybės narės turėtų ypač atidžiai atsižvelgti į pirmiau minėtas aplinkybes spręsdamos, ar trečioji šalis, įtraukta į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, yra laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prašytojui, taip pat nagrinėdamos prašymus pagal Direktyvoje 2013/32/ES nustatytas supaprastintas procedūras, taikomas prašytojams iš saugios kilmės šalies. Remdamasi šiais motyvais Komisija daro išvadą, kad Bosnija ir Hercegovina yra saugi kilmės šalis, kaip nustatyta Direktyvoje 2013/32/ES.

Buvusioje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Vis dar pasitaiko pavienių diskriminacijos ar smurto, nukreiptų prieš asmenis, priklausančius pažeidžiamiausioms grupėms, įskaitant vaikus, neįgaliuosius, romus ir LGBTI bendruomenės atstovus, atvejų. Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija yra prisijungusi prie Europos žmogaus teisių konvencijos, tai suteikia galimybę kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą, todėl minėtų žmogaus teisių pažeidimų atveju užtikrinamas teisių gynimo priemonių sistemos veiksmingumas. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė, kad šeši iš 502 ieškinių dėl pažeidimų buvo pagrįsti. Valstybių narių nuomone, 2014 m. 0,9 proc. (70) buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo visiškai pagrįsti. Buvusiąją Jugoslavijos Respubliką Makedoniją prie saugių kilmės šalių priskiria bent septynios valstybės narės. Europos Vadovų Taryba yra suteikusi buvusiajai Jugoslavijos Respublikai Makedonijai šalies kandidatės statusą. Valstybės narės turėtų ypač atsižvelgti į pirmiau minėtas aplinkybes spręsdamos, ar trečioji šalis, įtraukta į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, yra laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prašytojui, taip pat nagrinėdamos prašymus pagal Direktyvoje 2013/32/ES nustatytas supaprastintas procedūras, taikomas prašytojams iš saugios kilmės šalies. Remdamasi šiais motyvais Komisija daro išvadą, kad buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija yra saugi kilmės šalis, kaip nustatyta Direktyvoje 2013/32/ES.

Kosove* teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse. Kosovas* nėra prisijungęs prie susijusių tarptautinių žmogaus teisių dokumentų, kaip antai Europos žmogaus teisių konvencijos, nes nėra tarptautinio konsensuso dėl jo kaip suverenios

valstybės statuso. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Vis dar pasitaiko pavienių diskriminacijos ar smurto, nukreiptų prieš asmenis, priklausančius pažeidžiamiausioms grupėms, kaip antai moteris, LGBTI bendruomenės atstovus, etninių mažumų atstovus, įskaitant etninius Serbus, atveju. Valstybių narių nuomone, 2014 m. 6,3 proc. (830) Kosovo* piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo visiškai pagrįsti. Kosovo* prie saugių kilmės šalių priskiria bent šešios valstybės narės. Valstybės narės turėtų ypač atsižvelgti į pirmiau minėtas aplinkybes sprendamos, ar trečioji šalis, įtraukta į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, yra laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prašytojui, taip pat nagrinėdamos prašymus pagal Direktyvoje 2013/32/ES nustatytas supaprastintas procedūras, taikomas prašytojams iš saugios kilmės šalies. Remdamasi šiais motyvais Komisija daro išvadą, kad Kosovas* yra saugi kilmės šalis, kaip nustatyta Direktyvoje 2013/32/ES.

Juodkalnijoje teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Vis dar nustatoma diskriminacijos ar smurto, nukreiptų prieš asmenis, priklausančius pažeidžiamiausioms grupėms, įskaitant neįgaliuosius, žurnalistus, romus ir LGBTI bendruomenės atstovus, atveju. Juodkalnija yra prisijungusi prie Europos žmogaus teisių konvencijos, tai suteikia galimybę kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą, todėl minėtų žmogaus teisių pažeidimų atveju užtikrinamas teisių gynimo priemonių sistemos veiksmingumas. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė, kad vienas iš 447 ieškinių dėl pažeidimų buvo pagrįstas. Valstybių narių nuomone, 2014 m. 3,0 proc. (40) Juodkalnijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Juodkalniją prie saugių kilmės šalių priskiria bent devynios valstybės narės. Europos Vadovų Taryba yra suteikusi Juodkalnijai šalies kandidatės statusą. Valstybės narės turėtų ypač atsižvelgti į pirmiau minėtas aplinkybes sprendamos, ar trečioji šalis, įtraukta į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, yra laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prašytojui, taip pat nagrinėdamos prašymus pagal Direktyvoje 2013/32/ES nustatytas supaprastintas procedūras, taikomas prašytojams iš saugios kilmės šalies. Remdamasi šiais motyvais Komisija daro išvadą, kad Juodkalnija yra saugi kilmės šalis, kaip nustatyta Direktyvoje 2013/32/ES.

Serbijos Konstitucija yra mažumos grupių savivaldos švietimo, kalbų, informacijos ir kultūros srityse pagrindas. Teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Vis dar nustatoma asmenų, priklausančių pažeidžiamiausioms grupėms, įskaitant etnines mažumas, be kita ko, etninius albanus, religines mažumas, be kita ko, musulmonus, romus ir LGBTI bendruomenės atstovus, diskriminacijos atveju. Serbija yra prisijungusi prie Europos žmogaus teisių konvencijos, tai suteikia galimybę kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą, todėl minėtų žmogaus teisių pažeidimų atveju užtikrinamas teisių gynimo priemonių sistemos veiksmingumas. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė pažeidimų šešiolikoje iš 11 490 prašymų. Valstybių narių nuomone, 2014 m. 1,8 proc. (400) Serbijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo visiškai pagrįsti. Serbiją prie saugių kilmės šalių priskiria bent devynios valstybės narės. Europos Vadovų Taryba yra suteikusi Serbijai šalies kandidatės statusą. Valstybės narės turėtų ypač atsižvelgti į pirmiau minėtas aplinkybes sprendamos, ar trečioji šalis, įtraukta į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, yra laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prašytojui, taip pat nagrinėdamos prašymus pagal Direktyvoje 2013/32/ES nustatytas supaprastintas procedūras, taikomas

prašytojams iš saugios kilmės šalies. Remdamasi šiais motyvais Komisija daro išvadą, kad Serbija yra saugi kilmės šalis, kaip nustatyta Direktyvoje 2013/32/ES.

Turkijoje teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Vis dar nustatoma asmenų, priklausančių pažeidžiamiausioms grupėms, įskaitant mažumas, be kita ko, etninius kurdus, žurnalistus ir LGBTI bendruomenės atstovus. Turkija yra prisijungusi prie Europos žmogaus teisių konvencijos, tai suteikia galimybę kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą, todėl minėtų žmogaus teisių pažeidimų atveju užtikrinamas teisių gynimo priemonių sistemos veiksmingumas. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė pažeidimų 94 iš 2899 prašymų. Valstybių narių nuomone, 2014 m. 23,1 proc. (310) Serbijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo visiškai pagrįsti. Turkiją prie saugių kilmės šalių priskiria viena valstybė narė. Europos Vadovų Taryba yra suteikusi Turkijai šalies kandidatės statusą. Valstybės narės turėtų ypač atsižvelgti į pirmiau minėtas aplinkybes sprendamos, ar trečioji šalis, įtraukta į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, yra laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prašytojui, taip pat nagrinėdamos prašymus pagal Direktyvoje 2013/32/ES nustatytas supaprastintas procedūras, taikomas prašytojams iš saugios kilmės šalies. Remdamasi šiais motyvais Komisija daro išvadą, kad Turkija yra saugi kilmės šalis, kaip nustatyta Direktyvoje 2013/32/ES.

Šis pasiūlymas turėtų būti laikomas pirmu etapu siekiant parengti išsamų bendrą Sąjungos lygmens saugių kilmės šalių sąrašą. Todėl ateityje, kai Europos Parlamentas ir Taryba priims šį pasiūlymą, Komisija gali pasiūlyti į sąrašą įtraukti kitas trečiąsias šalis, atitinkančias priskyrimo prie saugių šalių kriterijus. Pirmiausia bus svarstoma dėl trečiųjų šalių, iš kurių yra kilę daug tarptautinės apsaugos ES prašančių asmenų, pavyzdžiui Bangladešo, Pakistano ir Senegalo.

Kaip nurodyta šiame pasiūlyme, praėjus trejiems metams nuo Reglamento įsigaliojimo, jeigu jį priims Europos Parlamentas ir Taryba, Komisija pateiks ataskaitą dėl galimybės imtis tolesnių derinimo veiksmų, kad būtų galima atsisakyti nacionalinių saugių kilmės šalių sąrašų.

1.2. Derėjimas su galiojančiomis šios politikos srities nuostatomis

Šis pasiūlymas atitinka Direktyvoje 2013/32/ES nustatytą tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendrą tvarką ir kitus bendros Europos prieglobsčio sistemos srities dokumentus.

1.3. Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis

Pasiūlymas sudaryti ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą ir ypač įtraukti į šį sąrašą trečiąsias šalis, kurioms Europos Vadovų Taryba yra suteikusi šalies kandidatės statusą, atitinka Sąjungos plėtros politiką. Europos Vadovų Taryba, suteikdama šalies kandidatės statusą Albanijai, buvusiajai Jugoslavijos Respublikai Makedonijai, Juodkalnijai, Serbijai ir Turkijai, atsižvelgė į vertinimą, pagal kurį šios šalys atitiko 1993 m. birželio 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos nustatytus kriterijus, susijusius su demokratija, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų stabilumu; šios šalys privalės ir toliau laikytis šių kriterijų, kad taptų narėmis. Kasmet Europos Komisijos metinėje pažangos ataskaitoje įvertinama pažanga įgyvendinant politinius ir ekonominius kriterijus, taip pat tai, kaip jos laikosi *acquis*. Dabartinis pasiūlymas įtraukti Albaniją, buvusiąją Jugoslavijos Respubliką Makedoniją, Juodkalniją, Serbiją, Turkiją į Europos Sąjungos bendrą saugių kilmės šalių sąrašą nedaro poveikio būsimoms metinėms pažangos ataskaitoms, kurios bus pateiktos Europos Komisijos dėl kiekvienos iš šių trečiųjų šalių.

2. KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS

2015 m. birželio 25–26 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose nurodyta, kad reikia spartinti prieglobsčio prašymų nagrinėjimą ir kad Komisija ketina sustiprinti Direktyvos 2013/32/ES nuostatas dėl saugių kilmės šalių ir prireikus sudaryti ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą.

2015 m. liepos 20 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos išvadose dėl saugių kilmės šalių palankiai įvertinta galimybė sudaryti ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą. Taryba pažymėjo, kad „šios šalys yra įtrauktos į daugumą nacionalinių sąrašų, kuriuose įvardijamos saugios kilmės šalys, kad Europos Vadovų Taryba ne kartą yra patvirtinusi jų europinę perspektyvą ir kad Albanija, Bosnija ir Hercegovina, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Juodkalnija ir Serbija atitinkamai 2009 m. gruodžio 19 d. ir 2010 m. gruodžio 15 d. buvo perkeltos į šalių, kurių piliečiams netaikomas reikalavimas turėti vizą, sąrašą. Be to, visos ES vidutinis prieglobsčio suteikimo prašytojams iš Vakarų Balkanų lygis 2014 m. buvo gana nedidelis. Tai reiškia, kad visos valstybės narės Vakarų Balkanų šalis galėtų laikyti saugiomis kilmės šalimis.“

Paskelbus Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos išvadas, EASO 2015 m. rugsėjo 2 d. surengė valstybių narių ekspertų lygmens posėdį, kuriame iš esmės susitarta, kad Albanija, Bosnija ir Hercegovina, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Kosovas*, Juodkalnija ir Serbija turėtų būti laikomos saugiomis kilmės šalimis, kaip apibrėžta Direktyvoje 2013/32/ES.

3. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMAS, PROPORCINGUMAS, PAGRINDINĖS TEISĖS

3.1. Teisinis pagrindas

Šis pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 78 straipsnio 2 dalies d punktu, kuris yra su vienodo prieglobsčio statuso arba papildomos apsaugos statuso suteikimo ir atėmimo bendromis procedūromis susijusių priemonių teisinis pagrindas. Pasiūlymu siekiama, taikant Direktyvą 2013/32/ES, sudaryti ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą ir iš dalies pakeisti šią direktyvą, kuri priimta remiantis SESV 78 straipsnio 2 dalies d punktu.

3.2. Subsidiarumas

SESV V antraštine dalimi dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kai kurie įgaliojimai šiais klausimais suteikiami Europos Sąjungai. Šiais įgaliojimais turi būti naudojamosi pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnį, t. y. jeigu valstybės narės negali deramai pasiekti

siūlomų veiksmų tikslų ir jų dėl veiksmų masto ir poveikio būtų geriau siekti Europos Sąjungos lygmeniu.

Pasiūlymo tikslas – sudaryti ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, kad visoms valstybėms narėms būtų lengviau vykdyti procedūras, susijusias su saugios kilmės šalies koncepcijos taikymu. Pasiūlymu taip pat siekiama pašalinti kai kuriuos dabar esančius valstybių narių nacionalinių saugių kilmės šalių sąrašų skirtumus, dėl kurių iš tos pačios trečiosios šalies kilusiems tarptautinės apsaugos prašytojams valstybės narės ne visuomet taiko tokią pačią tvarką. Kadangi valstybės narės negali deramai pasiekti siūlomo veiksmo bendro tikslo, jo geriau būtų siekti Europos Sąjungos lygiu.

3.3. Proporcingumas

Pagal nustatytą proporcingumo principą siūlomais galiojančios teisės aktų sistemos pakeitimais neviršijama to, kas būtina nustatytiems tikslams pasiekti. ES bendras saugių kilmės šalių sąrašas bus sudarytas remiantis Direktyvoje 2013/32/ES jau nustatytais priskyrimo prie saugių kilmės šalių kriterijais, ir bus reguliariai vykdoma į bendrą sąrašą įtrauktų šalių peržiūra. Siūlomi tik tokie Direktyvos 2013/32/ES pakeitimai, kurių reikia siekiant užtikrinti, kad Direktyvos 2013/32/ES nuostatos, susijusios su saugių kilmės šalių sąvokos taikymu, būtų taikytinos į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą įtrauktoms trečiosioms šalims.

3.4. Priemonės pasirinkimas

ES bendram saugių kilmės šalių sąrašui sudaryti pasirinkta reglamento forma yra tinkama dėl tokio bendro sąrašo pobūdžio – sąrašas sudaromas Sąjungos lygmeniu ir turėtų būti tiesiogiai taikomas valstybių narių teisinėse sistemose.

3.5. Pagrindinės teisės

Šiuo pasiūlymu užtikrinamos pagrindinės teisės ir laikomasi Chartijoje pripažintų principų, įskaitant teisę į prieglobstį ir apsaugą nuo gražinimo (*refoulement*), kaip nustatyta Chartijos 18 ir 19 straipsniuose.

Visų pirma reikėtų priminti, kad pagal Direktyvą 2013/32/ES trečiosios šalies įtraukimas į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą negali suteikti absoliučios saugumo garantijos tos šalies piliečiams, todėl ir toliau reikės deramai išnagrinėti kiekvieną tarptautinės apsaugos prašymą. Be to, reikia pažymėti, kad prašytojui įrodžius, jog yra rimtų priežasčių manyti, kad konkrečiai jam šalis nėra saugi, su juo nebebūtų siejamas tos šalies priskyrimas prie saugių šalių.

Trečiosios šalys, kurias siūloma įtraukti į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, tenkina Direktyvoje 2013/32/ES nustatytas priskyrimo prie saugių šalių sąlygas. Tai reiškia, kad atsižvelgiant į teisinę padėtį, teisės aktų taikymą demokratinėje sistemoje ir bendras politines aplinkybes, gali būti įrodyta, kad šiose šalyse iš esmės ir sistemingai nevykdomi persekiojimai, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/95/ES 9 straipsnyje, nėra kankinimo arba žiauraus ar žeminamo elgesio ar baudimo atvejų ir nėra nesirenkamojo smurto, galinčio kilti tarptautinio arba vidaus ginkluoto konflikto padėties metu, grėsmės.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio ES biudžetui ir neturėtų turėti poveikio valstybių narių biudžetams.

5. KITOS SUDEDAMOSIOS DALYS

5.1. Stebėjimo, vertinimo ir atskaitų teikimo tvarka

Pasiūlyme numatyta galimybė vėliau, po trejų metų nuo šio reglamento įsigaliojimo, remiantis Komisijos pateikta ataskaita, apsvarstyti galimybę imtis tolesnių derinimo veiksmų, kurie galbūt leistų atsisakyti nacionalinių saugių kilmės šalių sąrašų.

5.2. Išsamus konkrečių šio pasiūlymo nuostatų paaiškinimas

Šiuo reglamento pasiūlymu nustatomas ES bendras trečiųjų šalių, laikomų saugiomis kilmės šalimis, kaip apibrėžta Direktyvoje 2013/32/ES, sąrašas. Juo taip pat iš dalies keičiama Direktyva 2013/32, kad būtų galima šios direktyvos nuostatas dėl saugios kilmės šalies taikyti į ES bendrą sąrašą įtrauktoms trečiosioms šalims.

ES bendras saugių kilmės šalių sąrašas turi būti pateiktas siūlomo Reglamento I priede. Į šį priedą įtrauktinos trečiosios šalys turi tenkinti Direktyvos 2013/32/ES I priede nustatytas sąlygas dėl priskyrimo prie saugių kilmės šalių. Komisijos nuomone, Albanija, Bosnija ir Hercegovina, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Kosovas*, Juodkalnija, Serbija ir Turkija tenkina šias sąlygas ir turėtų būti pirmuoju etapu įtrauktos į ES bendrą sąrašą.

Pasiūlyme Komisijai nustatyta prievolė reguliariai peržiūrėti padėtį trečiosiose šalyse, įtrauktose į ES bendrą sąrašą, remiantis įvairiais informacijos šaltiniais, įskaitant visų pirma EIVT ataskaitas ir valstybių narių, EASO, UNHCR, Europos Tarybos ir kitų susijusių tarptautinių organizacijų, informaciją.

Pasiūlyme nustatyta, kad bet kokie ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo pakeitimai priimami pagal įprastą teisėkūros procedūrą. Vis dėlto jame numatyta, kad staiga pablogėjus padėčiai į šį sąrašą įtrauktoje trečiojoje šalyje, Komisijai pagal SESV 290 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotąjį aktą, kuriuo vienu metu laikotarpiui sustabdomas sąrašo taikymas tai trečiajai šaliai, jei Komisija, remdamasi pagrįstu vertinimu, mano, kad nebetenkinamos šalies priskyrimo prie saugių kilmės šalių sąrašo sąlygos. Komisija galėtų šį sustabdymą pratęsti ne ilgesniam kaip vienu metu laikotarpiui, jei ji yra pateikusi pasiūlymą iš dalies pakeisti Reglamentą išbraukiant tą trečiąją šalį iš ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo. Pasiūlyme pateiktos išsamios nuostatos dėl įgaliojimų delegavimo Komisijai sąlygų, įskaitant jų trukmę, galimybę Europos Parlamentui ir Tarybai juos bet kada atšaukti, Komisijos pareigą pranešti Europos Parlamentui ir Tarybai apie deleguotųjų aktų priėmimą ir tai, kad deleguotasis aktas įsigalioja tuo atveju, jeigu minėtos institucijos nepareiškia prieštaravimo per vieną mėnesį nuo pranešimo apie tokį deleguotąjį aktą.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**kuriuo sudaromas ES bendras saugių kilmės šalių sąrašas, nurodytas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos, ir kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2013/32/ES**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 78 straipsnio 2 dalies d punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁵,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę⁶,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES⁷ valstybėms narėms sudaromos sąlygos taikyti specialias procedūrinės taisyklės, visų pirma vykdyti pasienio arba paspartintas procedūras, jei tenkinamos konkrečios nustatytos sąlygos, t. y., kai tikėtina, kad tarptautinės apsaugos prašymas nepagrįstas, įskaitant tuos atvejus, kai prašytojas yra pilietis šalies, kuri pagal nacionalinę teisę priskiriama saugių kilmės šalių kategorijai ir kuri, atsižvelgiant į konkrečią prašytojo padėtį, gali būti laikoma saugia jo atžvilgiu. Tos pačios taisyklės gali būti taikomos asmenims be pilietybės, siejamiems su trečiosiomis šalimis, kuriose buvo jų ankstesnė gyvenamoji vieta;
- (2) Direktyvoje 2013/32/ES nustatyti bendri nacionaliniu lygmeniu taikytini priskyrimo prie saugių kilmės šalių kriterijai. Vis dėlto, tik kai kurios valstybės narės savo nacionalinėje teisėje nustatė saugias kilmės šalis, taigi šiuo metu ne visos valstybės narės gali pasinaudoti reikiamomis procedūrinėmis priemonėmis, numatytomis Direktyvoje 2013/32/ES. Be to, dėl skirtumų tarp įvairių galiojančių valstybių narių priimtų nacionalinių saugių kilmės šalių sąrašų, kurie gali būti nulemti skirtingo tam tikrų trečiųjų šalių saugumo vertinimo arba skirtingo į šias šalis atvykstančių trečiųjų šalių piliečių srauto pobūdžio, šiuo metu saugios kilmės šalies sąvoka, kaip apibrėžta Direktyvoje 2013/32/ES, valstybių narių ne visada taikoma toms pačioms trečiosioms šalims;

⁵ OL C , , p. .

⁶ OL C , , p. .

⁷ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013 6 29, p. 60).

- (3) nuo 2014 m. staiga išaugus Sąjungoje pateikiamų tarptautinės apsaugos prašymų skaičiui ir dėl to valstybių narių prieglobsčio sistemoms patiriant precedento neturintį spaudimą, Sąjunga pripažino, kad reikia sustiprinti Direktyvoje 2013/32/ES įtvirtintas nuostatas dėl saugios kilmės šalies, kurios gali tapti svarbia priemone, leidžiančia greitai išnagrinėti prašymus, kurie, tikėtina, yra nepagrįsti. Visų pirma, 2015 m. birželio 25–26 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose pažymėta, kad reikia spartinti prieglobsčio prašymų nagrinėjimą ir kad Komisija ketina, kaip nurodyta Komunikate „Europos migracijos darbotvarkė“⁸, sustiprinti Direktyvos 2013/32/ES nuostatas dėl saugių kilmės šalių ir prireikus sudaryti ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą. 2015 m. birželio 25–26 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos išvadose dėl saugių kilmės šalių taip pat teigiamai įvertintas Komisijos ketinimas sustiprinti Direktyvos 2013/32/ES nuostatas dėl saugių kilmės šalių ir prireikus sudaryti ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą;
- (4) remiantis Direktyvoje 2013/32/ES nustatytais bendrais kriterijais, reikėtų sudaryti ES bendrą saugių šalių sąrašą, leisiantį visoms valstybėms narėms lengviau taikyti procedūras, susijusias su saugios kilmės šalies sąvokos taikymu, ir taip bendrai padidinti jų prieglobsčio sistemų veiksmingumą nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymus, kurie, tikėtina, yra nepagrįsti. Sudarant ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą taip pat siekiama pašalinti kai kuriuos dabar egzistuojančius valstybių narių nacionalinių saugių kilmės šalių sąrašų skirtumus, dėl kurių iš tos pačios trečiosios šalies kilusiems tarptautinės apsaugos prašytojams valstybės narės ne visuomet taiko tokią pačią tvarką. Valstybėms narėms turėtų būti palikta teisė taikyti ar priimti teisės aktus, pagal kuriuos saugioms šalims nacionaliniu lygmeniu galima priskirti ir kitas trečiąsias šalis, neįtrauktas į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, tačiau tokio bendro sąrašo sudarymas užtikrintų, kad prašytojų, kurių kilmės šalis yra tame sąraše, atžvilgiu saugios šalies sąvoka visose valstybėse narėse būtų taikoma vienodai. Dėl to bus paprasčiau suvienodinti procedūras bei atgrasyti tarptautinės apsaugos prašytojus nuo vėlesnio judėjimo. Atsižvelgiant į tai, vėliau, po trejų metų nuo šio reglamento įsigaliojimo, remiantis Komisijos pateikta ataskaita, reikėtų apsvarstyti galimybę imtis tolesnių derinimo veiksmy, kurie galbūt leistų atsakyti nacionalinių saugių kilmės šalių sąrašų;
- (5) su saugios kilmės šalies sąvoka susijusios Direktyvos 2013/32/ES nuostatos turėtų būti taikomos trečiosioms šalims, kurios įtrauktos į šiuo reglamentu sudarytą ES bendrą sąrašą. Visų pirma tai reiškia, kad trečiosios šalies įtraukimas į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą negali suteikti absoliučios saugumo garantijos tos šalies piliečiams, todėl ir toliau reikės deramai išnagrinėti kiekvieną tarptautinės apsaugos prašymą. Be to, reikia pažymėti, kad prašytojui įrodžius, jog yra rimtų priežasčių manyti, kad konkrečiai jam šalis nėra saugi, su juo nebebūtų siejamas tos šalies priskyrimas prie saugių šalių;
- (6) Komisija turėtų nuolat įvertinti padėtį trečiosiose šalyse, kurios įtrauktos į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą. Padėčiai kurioje nors iš šio sąrašo trečiųjų šalių staiga pablogėjus, Komisijai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotąjį aktą, kuriuo šio sąrašo taikymas tai trečiajai šaliai vienu metų laikotarpiui sustabdomas, jei Komisija, atlikusi pagrįstą vertinimą, mano, kad Direktyvoje 2013/32/ES nustatytos šalies priskyrimo prie saugių kilmės šalių sąrašo sąlygos nebetenkinamos. Tokį pagrįstą vertinimą Komisija atlieka

⁸ COM(2015) 240 *final*, 2015 5 13.

remdamasi įvairiais jai prieinamais informacijos šaltiniais, visų pirma trečiųjų šalių, kurioms Europos Vadovų Taryba suteikė šalies kandidatės statusą, metinėmis pažangos ataskaitomis, reguliariomis Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) ataskaitomis, ir informacija, kurią pateikia valstybės narės, Europos prieglobsčio paramos biuras (EASO), Jungtinių Tautų vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaras (UNHCR), Europos Taryba ir kitos susijusios tarptautinės organizacijos. Komisijai turėtų būti suteikta galimybė ne ilgiau kaip vieniems metams pratęsti sąrašo taikymo trečiajai šaliai sustabdymą, jei ji yra pateikusi pasiūlymą iš dalies pakeisti šį reglamentą išbraukiant tą trečiąją šalį iš ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

- (7) po 2015 m. liepos 20 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdžio, kuriame valstybės narės sutarė, kad prioriteto tvarka visos valstybės narės turėtų įvertinti, ar Vakarų Balkanų šalys yra saugios, ir paskelbus išvadas dėl saugių kilmės šalių, EASO 2015 m. rugsėjo 2 d. surengė valstybių narių ekspertų lygmenį posėdį, kuriame iš esmės susitarta, kad Albanija, Bosnija ir Hercegovina, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Kosovas⁹, Juodkalnija ir Serbija turėtų būti laikomos saugiomis kilmės šalimis, kaip apibrėžta Direktyvoje 2013/32/ES;
- (8) pagal Direktyvą 2013/32/ES „šalis laikoma saugia kilmės šalimi, kai, atsižvelgiant į teisinę padėtį, teisės aktų taikymą demokratinėje sistemoje ir bendras politines aplinkybes, gali būti įrodyta, kad joje iš esmės ir sistemingai nevykdomi persekiojimai, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/95/ES¹⁰ 9 straipsnyje, nėra kankinimo arba žiauraus ar žeminamo elgesio ar baudimo atvejų; ir nėra nesirenkamojo smurto, galinčio kilti tarptautinio arba vidaus ginkluoto konflikto padėties metu, grėsmės;
- (9) remiantis įvairiais informacijos šaltiniais, visų pirma EIVT ataskaitomis ir duomenimis iš valstybių narių, EASO, UNHCR, Europos Tarybos ir kitų susijusių tarptautinių organizacijų, tam tikros trečiosios šalys atitinka saugių kilmės šalių kriterijus;
- (10) Albanijoje teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas pažeidimų nustatė keturiuose iš 150 prašymų. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Valstybių narių nuomone, 7,8 proc. (1040) Albanijos piliečių 2014 m. pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Albaniją prie saugių kilmės šalių priskiria bent aštuonios valstybės narės. Albanijai Europos Vadovų Taryba yra suteikusi šalies kandidatės statusą. Tuo metu Albanija įvertinta kaip atitinkanti 1993 m. birželio 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos Kopenhagoje nustatytus kriterijus, susijusius su demokratija, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų stabilumu – kad taptų

⁹ * Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/99 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

¹⁰ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (nauja redakcija) (OL L 337, 2011 12 20, p. 9).

nare, Albanija privalės ir toliau laikytis šių kriterijų, atsižvelgdama į metinėje pažangos ataskaitoje pateiktas rekomendacijas;

- (11) Bosnijos ir Hercegovinos Konstitucija yra šios šalies tautų įgaliojimų pasiskirstymo pagrindas. Teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė pažeidimų penkiuose iš 1196 prašymų. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Valstybių narių nuomone, 2014 m. 4,6 proc. (330) Bosnijos ir Hercegovinos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Bosniją ir Hercegoviną prie saugių kilmės šalių priskiria bent devynios valstybės narės;
- (12) buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia pagrindiniai materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė pažeidimų šešiuose iš 502 prašymų. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Valstybių narių nuomone, 2014 m. 0,9 proc. (70) buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Buvusiąją Jugoslavijos Respubliką Makedoniją prie saugių kilmės šalių priskiria bent septynios valstybės narės. Europos Vadovų Taryba yra suteikusi buvusiąjai Jugoslavijos Respublikai Makedonijai šalies kandidatės statusą. Tuo metu buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija įvertinta kaip atitinkanti 1993 m. birželio 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos Kopenhagoje nustatytus kriterijus, susijusius su demokratija, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų stabilumu – kad taptų nare, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija privalės ir toliau laikytis šių kriterijų, atsižvelgdama į metinėje pažangos ataskaitoje pateiktas rekomendacijas;
- (13) Kosove* teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse. Kosovas* nėra prisijungęs prie susijusių tarptautinių žmogaus teisių dokumentų, kaip antai Europos žmogaus teisių konvencijos, nes nėra tarptautinio konsensuso dėl jo kaip suverenios valstybės statuso. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Valstybių narių nuomone, 2014 m. 6,3 proc. (830) Kosovo* piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Kosovo* prie saugių kilmės šalių priskiria bent šešios valstybės narės.
- (14) Juodkalnijoje teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas pažeidimų nustatė viename iš 447 prašymų. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Valstybių narių nuomone, 2014 m. 3,0 proc. (40) Juodkalnijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Juodkalniją prie saugių kilmės šalių priskiria bent devynios valstybės narės. Europos Vadovų Taryba yra suteikusi Juodkalnijai šalies kandidatės statusą. Tuo metu Juodkalnija įvertinta kaip atitinkanti 1993 m. birželio 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos Kopenhagoje nustatytus kriterijus, susijusius su demokratija, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų

stabilumu – kad taptų nare, Juodkalnija privalės ir toliau laikytis šių kriterijų, atsižvelgdama į metinėje pažangos ataskaitoje pateiktas rekomendacijas;

- (15) Serbijos Konstitucija yra mažumos grupių savivaldos švietimo, kalbų, informacijos ir kultūros srityse pagrindas. Teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė pažeidimų šešiolikoje iš 11 490 prašymų. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Valstybių narių nuomone, 2014 m. 1,8 proc. (400) Serbijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Serbiją prie saugių kilmės šalių priskiria bent devynios valstybės narės. Europos Vadovų Taryba yra suteikusi Serbijai šalies kandidatės statusą. Tuo metu Serbija įvertinta kaip atitinkanti 1993 m. birželio 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos Kopenhagoje nustatytus kriterijus, susijusius su demokratija, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų stabilumu – kad taptų nare, Serbija privalės ir toliau laikytis šių kriterijų, atsižvelgdama į metinėje pažangos ataskaitoje pateiktas rekomendacijas;
- (16) Turkijoje teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė pažeidimų 94 iš 2899 prašymų. Nėra jokios informacijos apie tai, kad šalis būtų grąžinusi savo piliečius (*refoulement*). Valstybių narių nuomone, 2014 m. 23,1 proc. (310) Turkijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Turkiją prie saugių kilmės šalių priskiria viena valstybė narė. Europos Vadovų Taryba yra suteikusi Turkijai šalies kandidatės statusą. Tuo metu Turkija įvertinta kaip atitinkanti 1993 m. birželio 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos Kopenhagoje nustatytus kriterijus, susijusius su demokratija, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų stabilumu – kad taptų nare, Turkija privalės ir toliau laikytis šių kriterijų, atsižvelgdama į metinėje pažangos ataskaitoje pateiktas rekomendacijas;
- (17) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (18) šiuo reglamentu gerbiama pagrindinė teisė ir laikomasi principų, kurie pripažinti Chartijoje;
- (19) [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį šios valstybės narės pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą;]

ARBA

[pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4

straipsniui tos valstybės narės nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra joms privalomas ar taikomas;]

ARBA

[pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Jungtinė Karalystė nedalyvauja priimant šį reglamentą, ir jis nėra jai privalomas ar taikomas.

Pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį Airija ([data] raštu) pranešė pageidaujanti dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą;]

ARBA

[Pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį Jungtinė Karalystė ([data] raštu) pranešė pageidaujanti dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą.

Pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;]

- (20) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu sudaromas ES bendras trečiųjų šalių, laikomų saugiomis kilmės šalimis, kaip apibrėžta Direktyvoje 2013/32/ES, sąrašas.

2 straipsnis

ES bendras saugių kilmės šalių sąrašas

1. Trečiosios šalys, išvardytos šio reglamento I priede, yra saugios kilmės šalys.
2. Komisija reguliariai peržiūri į ES bendrą saugių šalių sąrašą įtrauktų trečiųjų šalių padėtį remdamasi įvairiais informacijos šaltiniais, visų pirma EIVT ataskaitomis ir valstybių narių, EASO, UNHCR, Europos Tarybos ir kitų susijusių tarptautinių organizacijų pateiktais duomenimis.
3. Bet kokie ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo pakeitimai priimami pagal įprastą teisėkūros procedūrą.
4. Komisijai suteikiami įgaliojimai pagal 3 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo taikymas trečiajai šaliai sustabdomas.

3 straipsnis

Trečiosios šalies išbraukimas iš ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo staiga pasikeitus padėčiai

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. Padėčiai kurioje nors iš šio sąrašo trečiųjų šalių staiga pasikeitus, Komisija atlieka pagrįstą vertinimą, ar ta šalis tenkina Direktyvos 2013/32/ES I priede nustatytas sąlygas, ir, jei tos sąlygos nebetenkinamos, pagal SESV 290 straipsnį priima sprendimą, kuriuo ES bendro sąrašo taikymas tai trečiajai šaliai vienu metų laikotarpiui sustabdomas.
3. Jei Komisija yra pateikusi pasiūlymą iš dalies pakeisti šį reglamentą išbraukiant trečiąją šalį iš ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo, remdamasi 2 dalyje nurodytu pagrįstu vertinimu ji gali pratęsti deleguotojo sprendimo, priimto pagal 2 dalį, galiojimą ne ilgiau kaip vienu metų laikotarpiui.
4. Įgaliojimai priimti šiame straipsnyje nurodytus deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami 5 metams nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trimis mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
5. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti šiame straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

6. Priėmusi šiame straipsnyje nurodytą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

7. Pagal šį straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per mėnesį nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš.

4 straipsnis

Direktyvos 2013/32/ES daliniai pakeitimai

Direktyva 2013/32/ES iš dalies keičiama taip:

1) 36 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Trečioji šalis, nacionaliniais teisės aktais priskirta saugioms kilmės šalims pagal šią direktyvą arba įtraukta į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, sudarytą Europos Parlamento ir Tarybos * reglamentu (ES) Nr. XXXX/2015 [šiuo reglamentu], išnagrinėjus atskirą prašymą gali būti laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prašytojui tik tuo atveju, jeigu:

a) jis turi tos šalies pilietybę arba

b) jis yra asmuo be pilietybės, anksčiau turėjęs nuolatinę gyvenamąją vietą toje šalyje, ir nenurodė rimtų priežasčių, dėl kurių ši šalis nėra saugi kilmės šalis jo konkrečiomis aplinkybėmis ir vertinant, ar jis atitinka tarptautinės pagalbos gavėjų kriterijus pagal Direktyvą 2011/95/ES.“

2) 37 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo tikslais valstybės narės gali palikti galioti arba priimti naujus teisės aktus, kuriais pagal I priedą būtų leidžiama nacionaliniu lygmeniu priskirti prie saugių kilmės šalių kitas, neiįtrauktas į ES bendrą saugių šalių sąrašą, sudarytą Reglamentu (ES) Nr. XXXX/215 [šiuo reglamentu], šalis.“

3) I priedo antraštė pakeičiama taip:

„Priskyrimas saugioms kilmės šalims pagal 36 straipsnį ir 37 straipsnio 1 dalį.“

---

* [data] Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) Nr. XXXX/2015, kuriuo sudaromas ES bendras saugių kilmės šalių sąrašas, nurodytas Direktyvoje 2013/32/ES, ir kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2013/32/ES.

5 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

*Europos Parlamento vardu
Pirmininkas*

*Tarybos vardu
Pirmininkas*